

"קִרְנֵבֶל הַחַיּוֹת"

מֵאֵת קִמְיֵל סֵן-סָאנְס

מָה נִשְׁמָע? 1

Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

אגף המוסיקה
המכון לקידום האינטגרציה החברתית
אוניברסיטת בר-אילן

צוות הכתיבה

בלה מינץ, ד"ר אווה ברנד, לודמילה יגורוב	כתיבה:
לודמילה יגורוב, בלה מינץ	רישום גרפי ותווים:
יונה כהן	עריכה:
אבי כץ	איור:
ד"ר חגית אביעוז	ניקוד:

כתובת האתר: www.biui.org.il/music

קמיל סן-סאנס

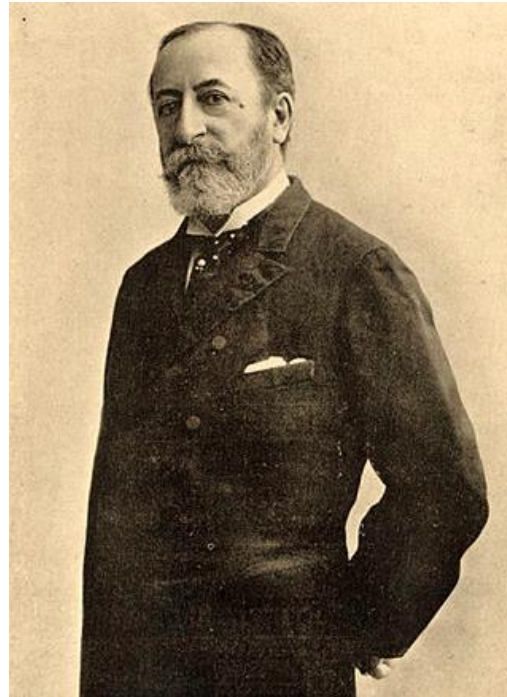
1835-1921

<https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Saintsaens.jpg>

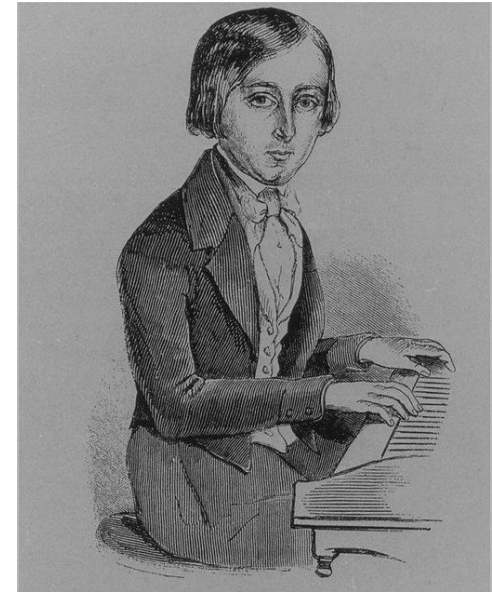
קמיל סן-סאנס (1835-1921)

בגיל 84

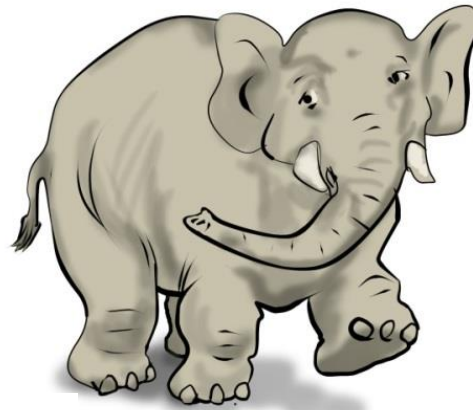
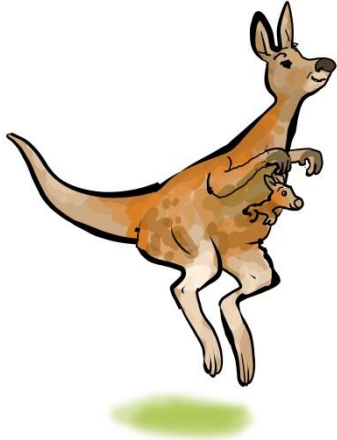
בגיל 45

בילדותו - גיל 11

קרנבל החיות הלהן ב-1886. בן כמה היה המלחין בעת הלהנתה של היצירה?

באיזה בעל חיים היתם בוחרים לפתיחה של היצירה, מדוע?

לו הייתי מלך

מלים: אנדה עמיר לחן: מ'שה וילנסקי
בצוע: חוה אלברשטין

לו הייתי מלך, מלך העולם
מצוה הייתי שלום בין כלם.

שלום, שלום בין כלם,
לו הייתי מלך, מלך העולם.

לו הייתי מלך, מלך החיות,
מצוה הייתי בשלום לחיות.

לנמר וגם לד'ב,
ל'א לשנ'א, ל'א לטר'ף,
לארנב וגם לקוף
את כלם, את כלם לאה'ב.

אילו תכונות של אריה מת' ארות בצוורים אלה?

שאגה

הליכה

היכן נמצא הצליל הארוך ביותר במנגינה של "האריה"?

מה הקשר בין התווים לבין הקשת בציוור?

אילו כלי נגינה מתארים את שאגת האריה?

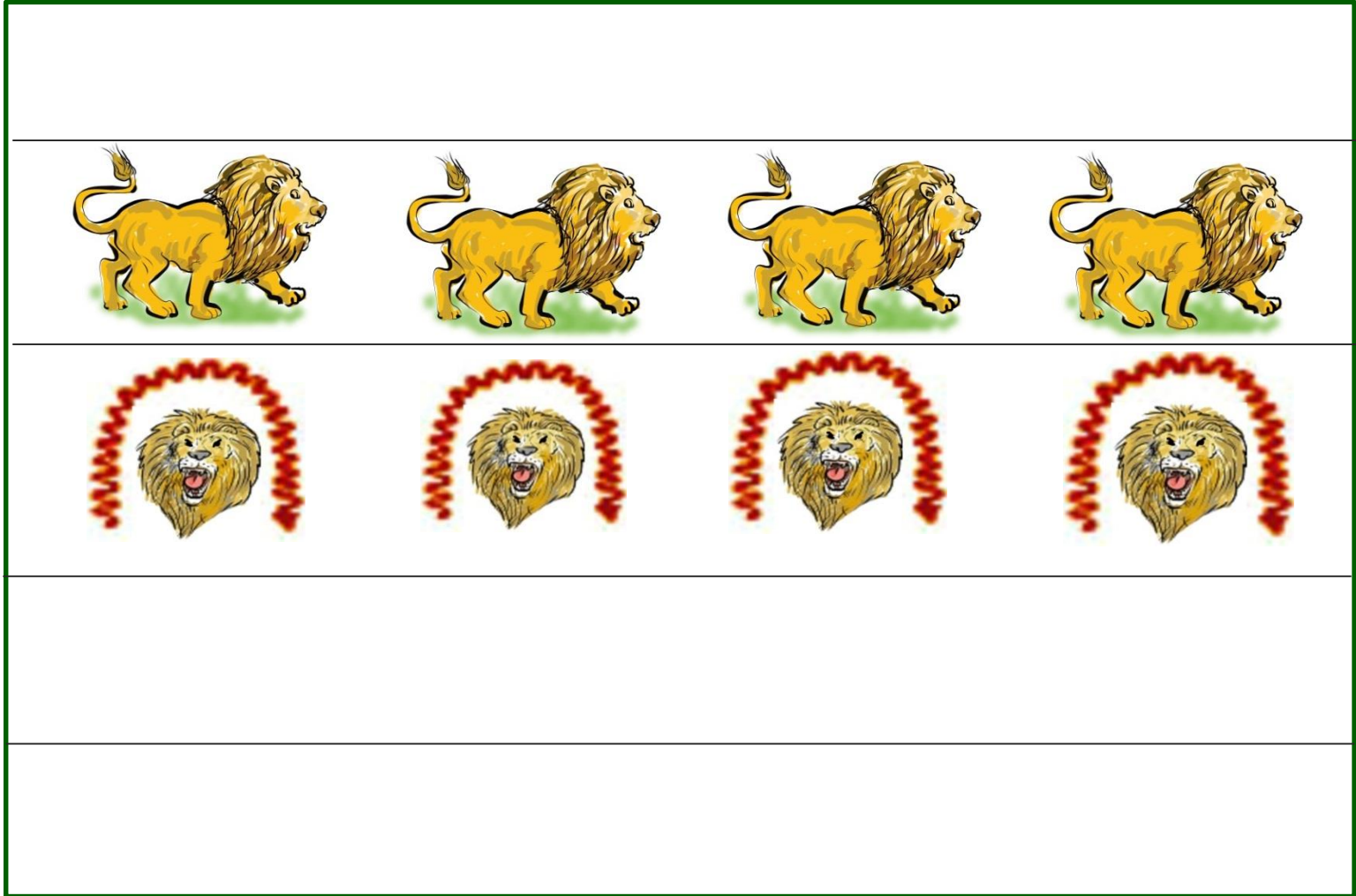
אילו כלי נגינה מתארים את ההליכה שלו?

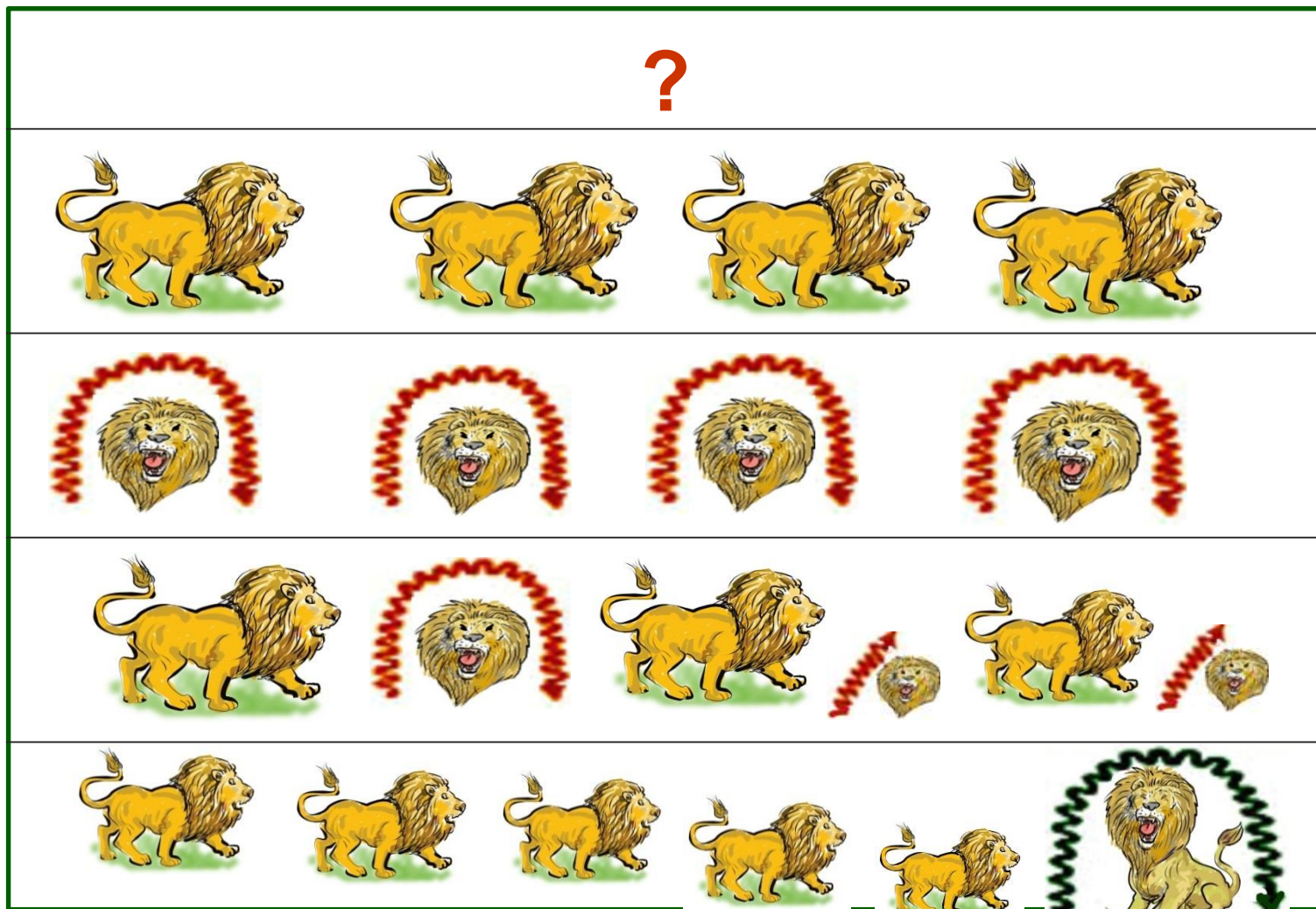
<https://www.youtube.com/watch?v=xY4i2OqUA4k>

1:59-3:16

מה משתף להליכות ולשאגות?

סימן השאלה מציין את מקומו של המבוא ביצירה.
 מה מתרחש שם?

מבוא וצעיֵדה של הארייה
1. סדור של חלקי רשום

הסתדרו בקבוצות קטנות.

לפניכם חלקי רשום.

1. האזינו למוסיקה וסדרו אותם על פי הרצף.

שימו לב לחץ, המראָה את התחלת הקטע וכוונו!

2. בחרו אחד מחלקי הרשום והציגו

אותו בתנועה.

הָאָזִינוּ לְקָטֵעַ וְעִקְבוּ אַחַר הַרְשׁוּם

→ "מבוא וצעידת האריה" מאת סן-סאנס

פְּתִיחָה

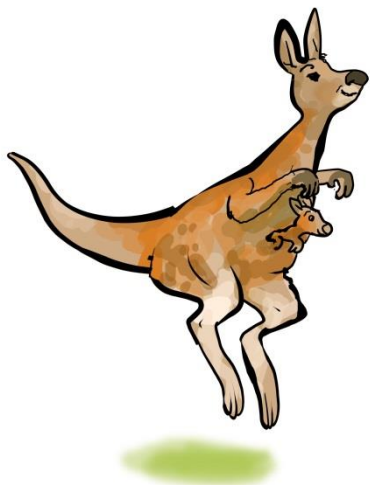
א

ב

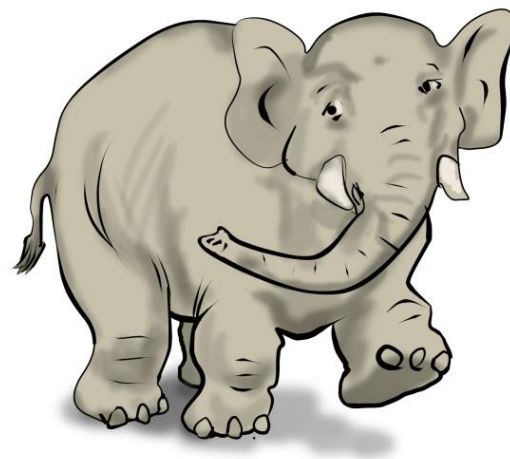
א'

סִיּוּם

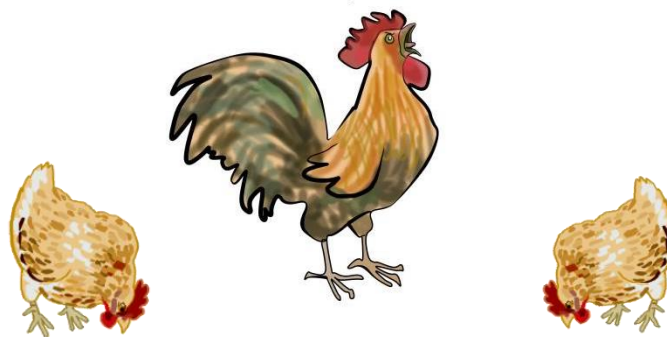
איזה בעל חיים מופיע אַחֲרֵי הָאָרְיָה בְּקַרְנָבֵל הַחַיּוֹת, וּמִדּוּעַ?

קַנְגוּרוֹ

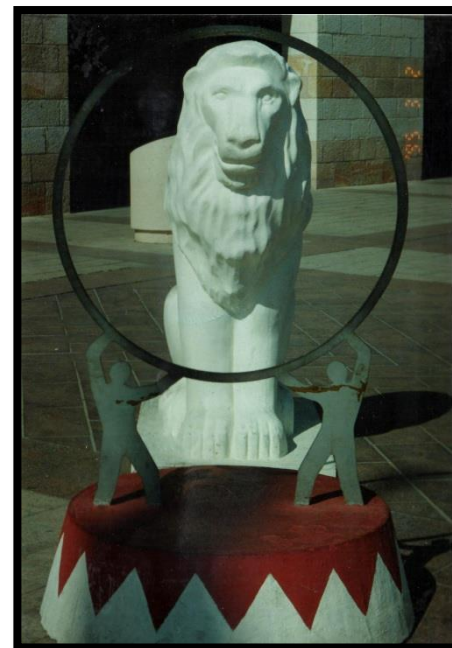
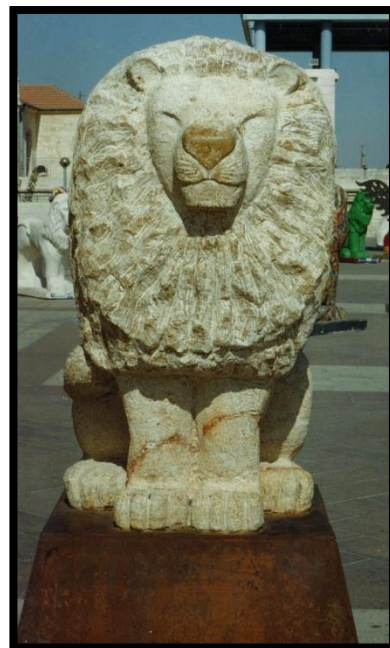

פִּיל

תַּרְנָגוּלוֹת וְתַרְנָגוּלִים

פסלים של דמות אריה, בירושלים

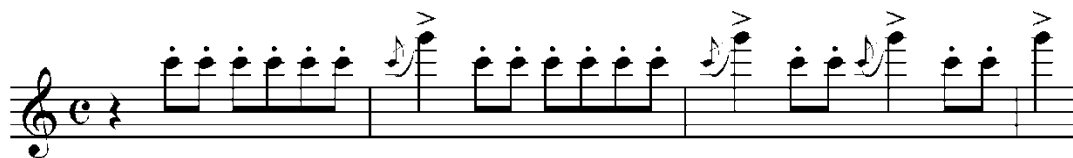

נסו להתאים שם לכל פסל:

- ברכות
- כמו צעצוע
- קרקס בעיר
- נסיך ארמני

איזה רשום מתאר את קריאת התרגולות

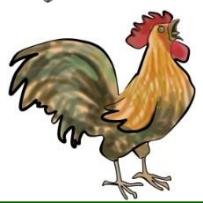

ואיזה רשום - את קרקור התרגול?

דמינו מה תאר המלחין במקומות שמופיע בהם סימן השאלה.

א

→

ב

א

הָאָזִינוּ לְקָטַע וְעָקְבוּ אַחַר הַרְשׁוּם

תְּרַנְגוּלוֹת
וְתַרְנְגוּלִים

א →

ב

ג

אילו כלים משמיעים את קרקור התרנגולות?

אילו כלים משמיעים את קריאת התרנגול?

תרגולות ותרגולים

2. אלתור קולי

הסתדרו בקבוצות.

1. אלתרו יצירה בקולות "תרגולים ותרגולות",

בְּעֶזְרַת הַרְשׁוּם הַגֶּרְפִּי.

2. השמיעו אותה לפני הכתה.

מה רואים בציוורים של הצייר פבלו פיקסו?

http://orig09.deviantart.net/475a/f/2007/012/d/f/picasso_s_hen_with_chicks_by_number9design.jpg

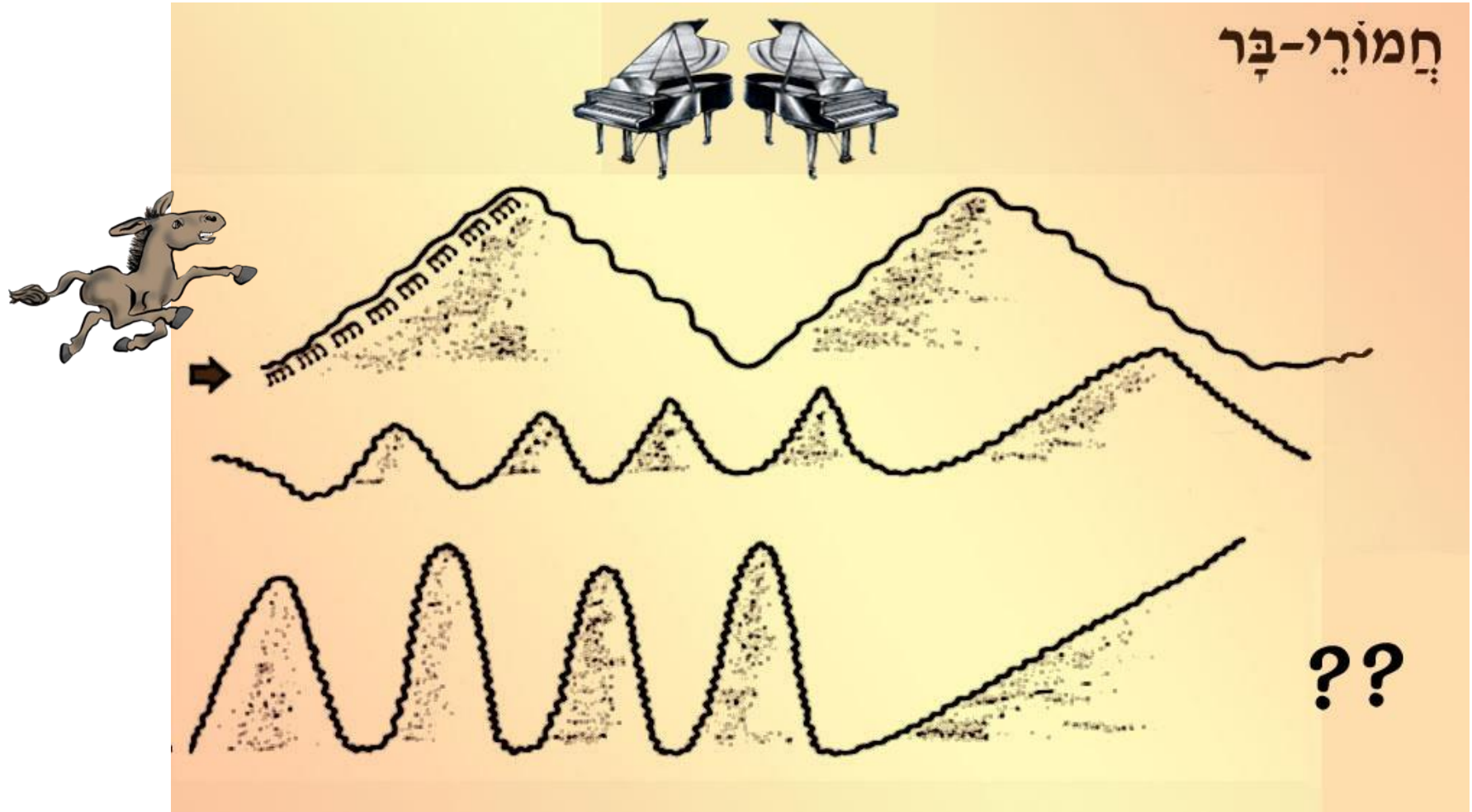

[http://www.pablopicasso.org/the-rooster.jsp#prettyPhoto\[image1\]/0](http://www.pablopicasso.org/the-rooster.jsp#prettyPhoto[image1]/0)

בְּאֵילוֹ צְלִילִים מְשַׁתְּמֵשׁ הַמֶּלְחִין לְתַאוֹר
רִיצָה שֶׁל חֲמוּרֵי בֵר: אַרְכִּים אוֹ קְצָרִים?

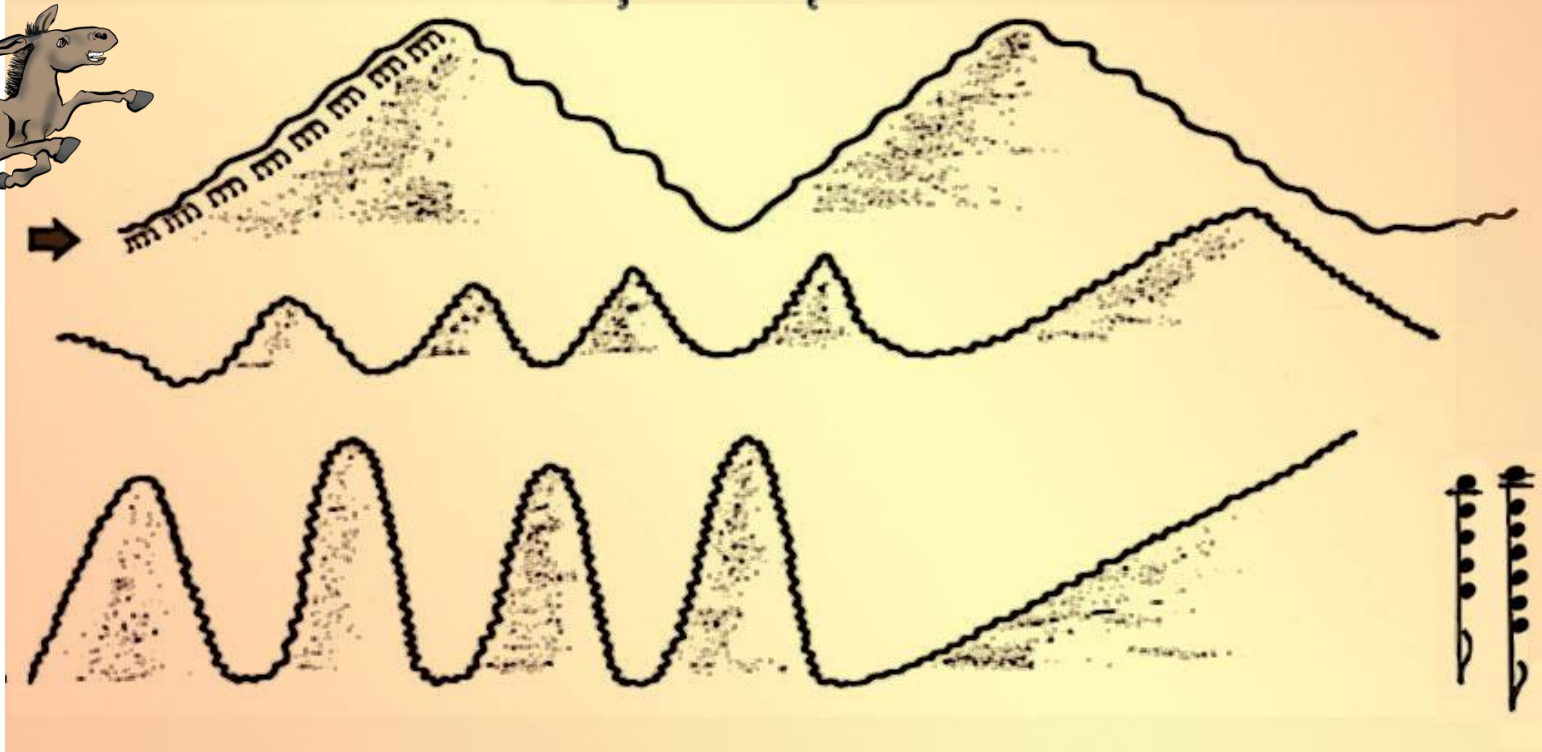

מה מתרחש בסיים הקטע?

האזינו לקטע ועקבו אחר הרשום

חמורי-פר

<https://www.youtube.com/watch?v=xY4i2OqUA4k>

05:44-05:10

Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

חמורי בר

3. עליות וירידות בקול ובתנועה

הסתדרו בקבוצות קטנות.

1. כל תלמיד בתורו מראה עליות

וירידות, באמצעות תנועות ידיים.

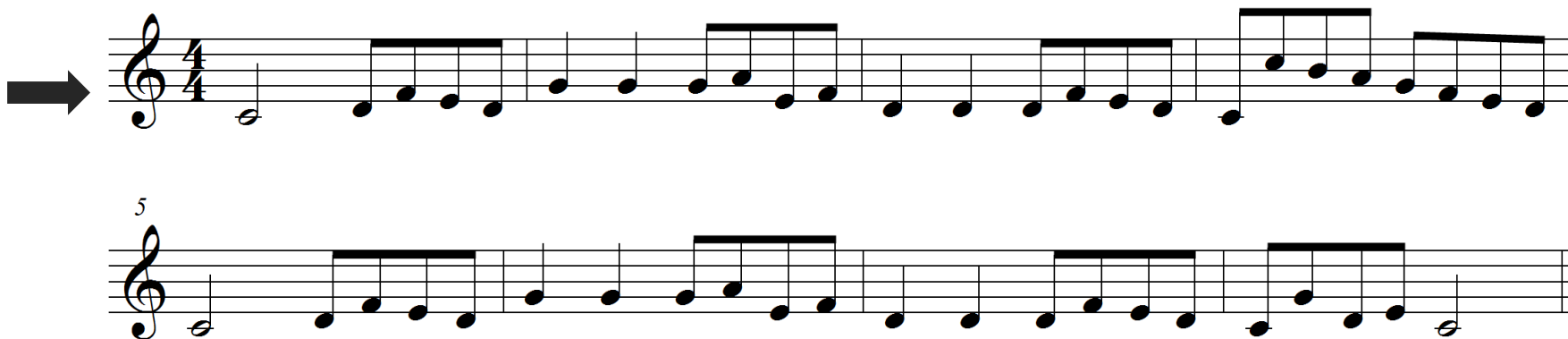
2. ילדי הקבוצה משמיעים

קולות על פי התנועות.

הַכִּירוּ אֶת מִנְגִּינַת הַ"קֶּאן קֶאן" מֵאֵת זְאֵק אוֹפֶנְבֶּאָרְךָ

וְשִׁירוּ אוֹתָהּ בְּמַהֲרֵיזוֹת שׁוֹנוֹת

צָפוּ בְּבִצּוּעַ שֶׁל "קֶאן-קֶאן" מֵאֵת אוֹפֶנְבֶּאָרְךָ בְּלוּוֵי שֶׁל יֶלֶד בֶּן שְׁלוֹשׁ
בְּמַעֲרֶכֶת כְּלֵי הַקֶּשָׁה.

<https://www.youtube.com/watch?v=NQiEGU79rjg>

3:00 – 2:12

Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

הַאֲזִינוּ לְקָטֵעַ וְעִקְבוּ אַחַר הַרְשׁוּם

מתוך "קרנבל החיות" מאת קמיל סרסאנס **צב**

The image illustrates a musical score for the piece 'Carnival of the Animals' by Camille Saint-Saëns, specifically the 'Turtle' movement. The score is presented on four staves, each with a wavy line representing the melody. The background features a wavy yellow river on the left side, with an arrow pointing right. In the top left corner, there are illustrations of a double bass, two violins, and a piano. The title 'מתוך "קרנבל החיות" מאת קמיל סרסאנס' (From 'Carnival of the Animals' by Camille Saint-Saëns) is written in Hebrew, followed by the word 'צב' (Turtle) in a large, bold font.

אילו כלים מנגנים את המנגינה ואיזה כלי את הלווי?

צב

4. בצוע שיר במהירות שונות

הסתדרו בקבוצות קטנות.

1. בחרו שיר מכר ואהוב.

2. שירו אותו כמה פעמים, עם שנויים

במפעם (במהירות).

3. בחרו דגמה מצחיקה

לבצע לפני הכתה.

רקוד הפיל, בַּבְּצוּעַ ילָדִים

<https://www.youtube.com/watch?v=qNAXh90PUAs>

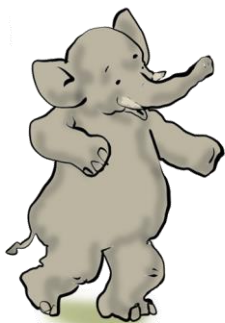
13:30 – 11:20

Bar-Ilan University
אוניברסיטת בר-אילן

הקישו את תבניות המקצב וגלו איזו תבנית שיקת למנגינה ואיזו ללווי

מה שמו של כלי הנגינה המבצע את מנגינת הפיל?
מדוע נבחר כלי זה?

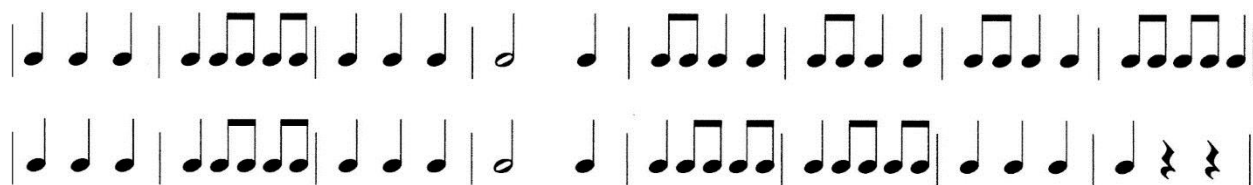
פיל – בְּקָצֵב הוֹלָס

שִׁירוּ אֶת הַמִּנְגִּינָה וְהַקִּישוּ אֶת הַלוּוִי

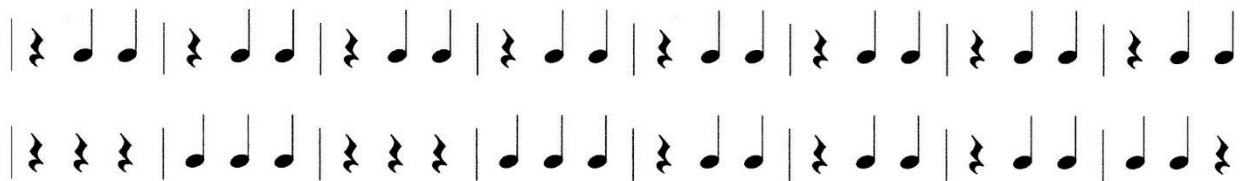
פְּתִיחָה

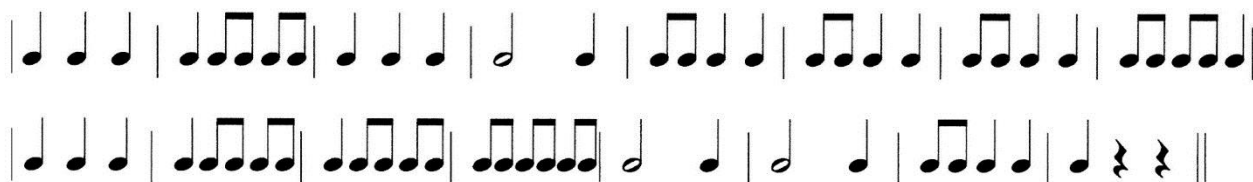
א

ב

א

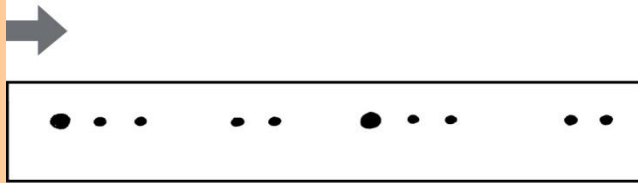

פִּיל

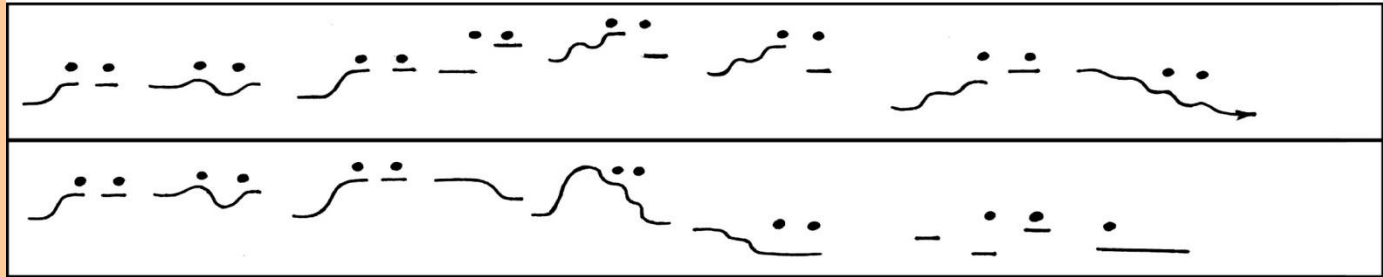
הָאָזִינוֹ לְמוֹסִיקָה וְעָקְבוּ אַחַר הַרְשׁוּם

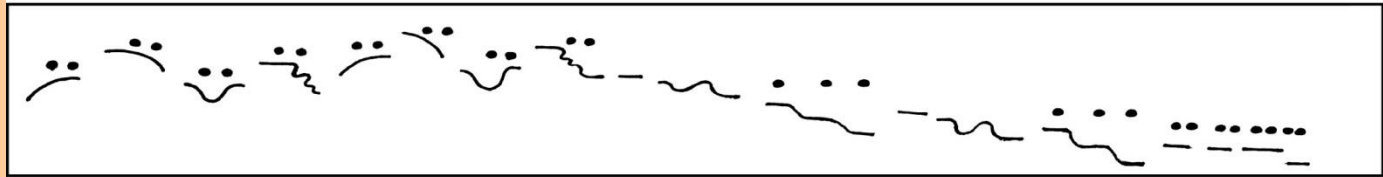
פְּתִיחָה

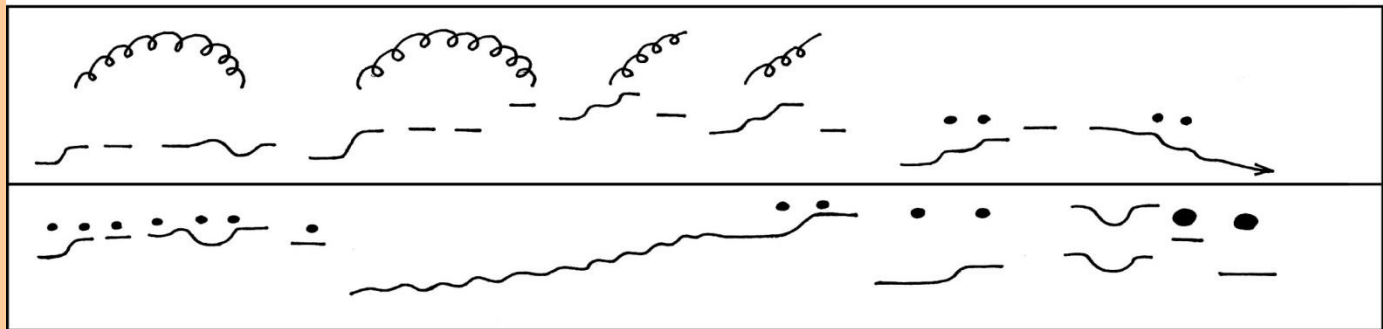
א

ב

א'

פיל 5. רוֹקְדִים וּמְלֹיִם

1. הַסְתַּדְרוּ בְּזוּגוֹת.

2. אַחַד הַתְּלַמִּידִים רוֹקֵד עַל פִּי מְנַגֵּינַת הַפִּיל.

הַשְּׁנִי מְלֹוה בְּמַחִיאוֹת כְּפִים אוּ בְּנִגְיָנָה.

3. כְּאֶשֶׁר מֵתְחִיל חֵלֶק חֹדֵשׁ,

מֵתְחַלְּפִים בְּתַפְקִידִים.

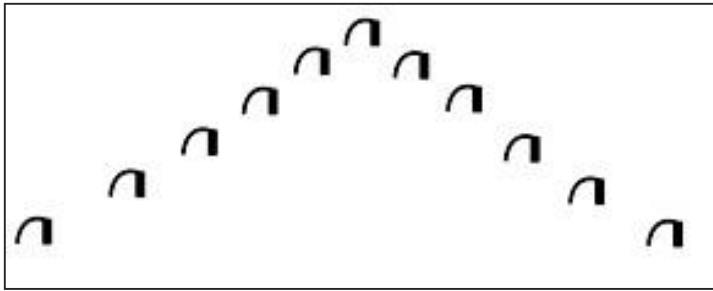

קנגורו

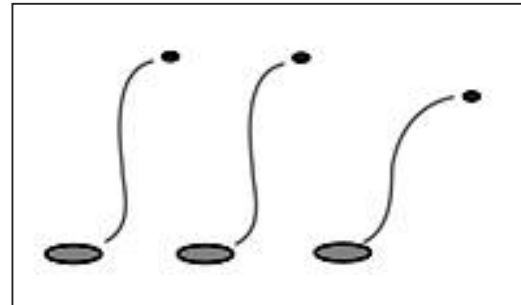
השוו בין שתי הפסוקיות ושוחח: מה מת' אר בכל אחת מהן?

פסוקית 1

פסוקית 2

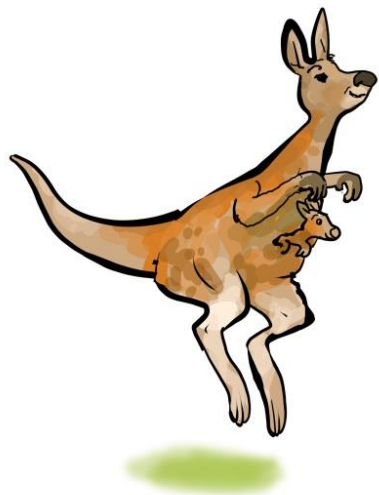
האזינו למוסיקה ועקבו אחר הרשום

קנגורו

א

א

א

קנגורו 6. הצגת נגודים

הסתדרו בקבוצות קטנות.

1. בחרו נגוד אחד והציגו אותו לפני הכיתה:

- צלילים קצרים - צלילים ארוכים
- צלילים מקטעים (סטקטו) - צלילים מחברים (לגטו)
- צלילים עולים - צלילים יורדים
- האצה - האטה.

2. התלמידים יזהו איזה נגוד בחרתם.

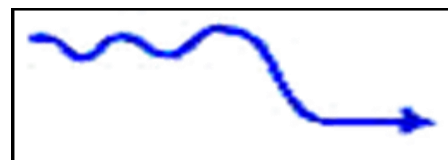
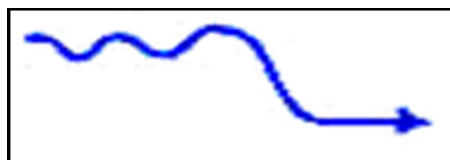
קנגורו הרחבה: סרט מצויר

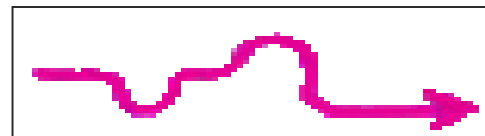
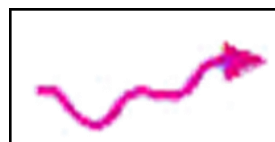
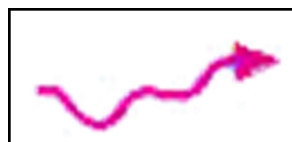
<https://www.youtube.com/watch?v=citTohgFNa4>

דגים באקוריום

מוטיבים חוזרים

מוטיבים משתנים

האזינו למוסיקה ועקבו אחר הרשום

דגים באקוריון
מאת סן-אנס

א

ב

איזה כלי מוסיף גון צליל מיוחד ב"דגים באקוריום"?

דגים באקווריום

7א. תיאור אקווריום בעזרת מנגינות חוזרות ומשתנות

הסתדרו בקבוצות.

1. האזינו למוסיקה ובצעו תנועות המתאימות לתיאור

החיים באקווריום. התייחסו בתנועות ל:

- תבניות מלודיות החוזרות בצורה מדיקת
- תבניות מלודיות בסקונצה (חזרה מדיקת בשנוי ג' בה)
- תבניות מלודיות שאינן חוזרות.

2. הציגו את התבניות לפני הכתה.

דגים באקווריום 7.ב. המחזת החיים באקווריום

הסתדרו בקבוצות.

1. האזינו למוסיקה ובצעו תנועות המתאימות ל:

- דגים השוחים במים
- גרגרי א' כל שיוורדים מלמעלה למטה
- בועות אוויר העולות מלמטה כלפי מעלה.

2. הציגו את החיים באקווריום שלכם
לפני הכתה.

דגים באקווריום סרט מצויר

<https://www.youtube.com/watch?v=HkCPvLEGYcU>

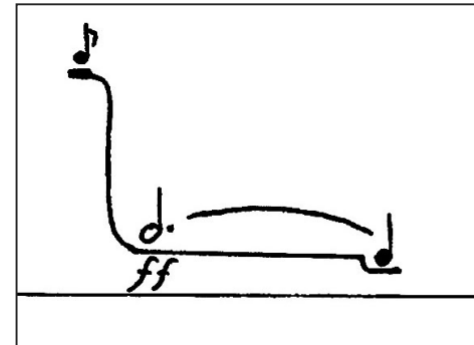
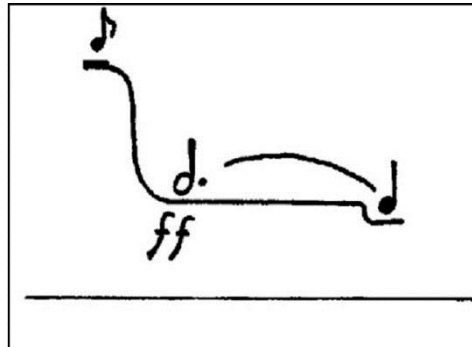
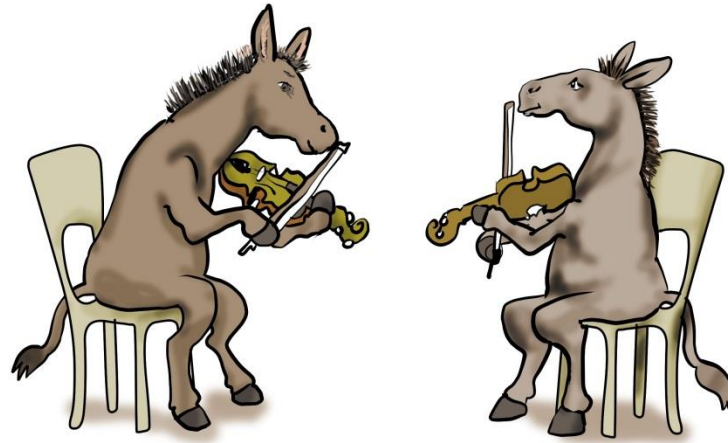
שיר החמור הקטן

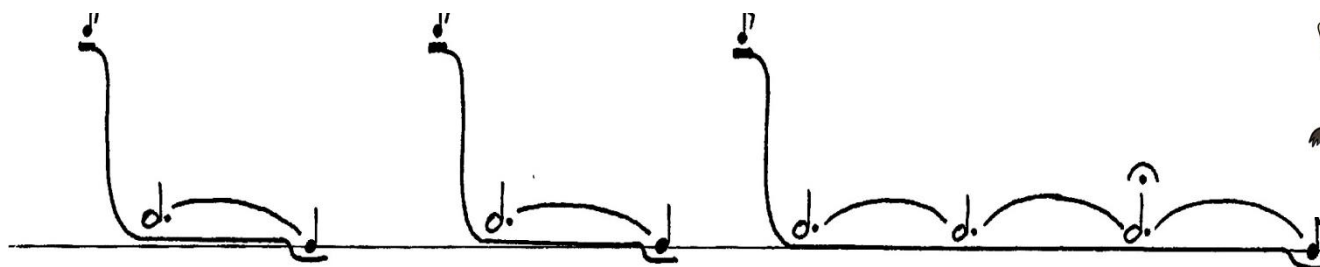
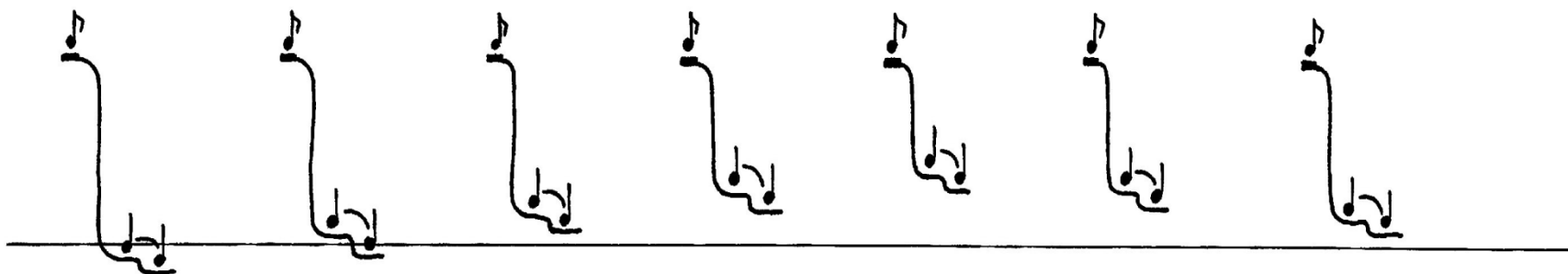
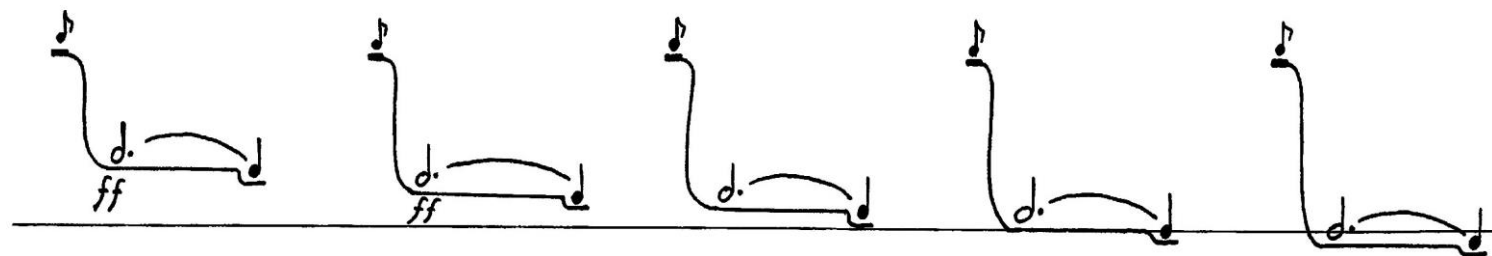
<https://www.youtube.com/watch?v=-YEotNAB5PE>

בְּעֵלֵי אֲזָנִים אֲרָכּוֹת

מָה נִתֵּן לְזֵהוּת בְּשָׁנַי הַמוֹטִיבִים? מָה מְשׁוֹתֵף לָהֶם וּמָה שׁוֹנָה?

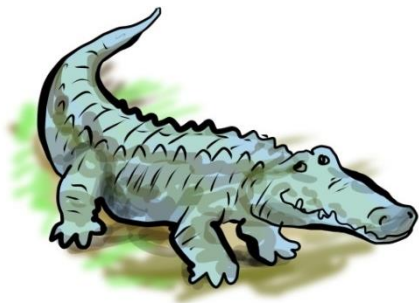
האזינו למוסיקה ועקבו אחר הרשום

בעלי אַזְנִים אַרְכּוֹת

8. שְׁנוּיִים קְטַנִּים בְּמוֹטִיבִים קְצָרִים

הִסְתַּדְּרוּ בְּזוּגוֹת וְשׁוֹחָחוּ עַל בְּעָלֵי חַיִּים שֶׁאֵת
קוֹלָם אַתֶּם מְכִירִים הֵיטֵב.

1. בְּחַרוּ בְּעַל חַיִּים אֶחָד.

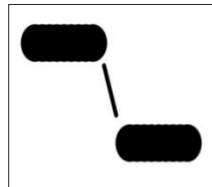
2. שׁוֹחָחוּ בְּאִמְצָעוֹת הַקּוֹלוֹת שֶׁל בְּעַל הַחַיִּים
שֶׁבַחֲרַתֶּם.

3. תְּנוּ לְתַלְמִידֵי הַכֶּתֶה לְזִהוּת אֶת
בְּעַל הַחַיִּים שֶׁתֹּאֲרַתֶּם.

מה הקשר בין התווים, הרישום וּתמונת ציפור הקוקייה?

<https://www.youtube.com/watch?v=jhX6bhLa26Q>

שיר הקוקיה

מלים (בְּצֶרְפֶּתִית) וְלַחֵן עֲמִמִּי

אָצא לי אַל היַעַר
לְרֹאוֹת אֶת הַקּוֹקִית
וַיַּעַן קוֹל מִיַּעַר
הֵן זוּהֵי הַקּוֹקִית
קוֹ קוֹ, קוֹ קוֹ,
הֵן זוּהֵי הַקּוֹקִית.

איזה כלי משמיע את קולה של הקוקיה
ואיזה כלי משמיע את ההליכה ביער?

קוקיה ביער

9. הפתעות במוסיקה - רשום משתף

הסתדרו בזוגות.

לכל זוג דף נייר ולכל אחד מבני השנים עפרון
בצבע שונה.

1. החליטו מי יציר את צילי הפסנתר ומי

את צילי הקלרנית.

2. האזינו למוסיקה וצירו

רשום משתף.

3. הציגו והסבירו את הרשום.

השיר "מקהלה עליזה"

מלים: לאה נאור לחן: נורית הירש

אלפי דרורים ועפרונים
פרצו מיד בשיר,
ומקולות הבלבולים
התבלבלה העיר.

ציף ציף, שריק שרק...

"אוי די כּבּר, די לָכּם לשיר,"
צעק פּתאום הברוש,
"לכו לישן, כּבּר מאַחר.
כּוּאב לי כּבּר הר' אש."

האופרטה היפה
ל' א באה עד סופה -
מחר יצפצפו קונצרט
על עץ הצפצפה.

ציף ציף, שריק שרק...

פתאום הפסיק את השירה
פשוט אחד זעיר,
אם אין מלים ואין תוים
הוא ל' א מוכן לשיר.

"אנחנו ל' א רוצים מלים,"
רגזו הבלבולים,
"אנחנו, גם ל' א מלים,
נורא מתבלבלים."

ציף ציף, שריק שרק...

הסנוניות כתבו תוים
על חוט ועל גדרות,
תפי אחד למד אותן
מלים נהדרות.

על ר' אש הברוש שבחצר
שמחה והמלה,
שם כל הצפורים בעיר
הקימו מקהלה.

העפרונית הסולנית
נקתה את הגרון,
שלבה כנף, זקפה מקור
וגם פצחה ברן.

ציף ציף, שריק שרק
בול בול בול בול ביל בל
לה לה לה...
וכל מי ששמע אמר,
אח איזו מקהלה.

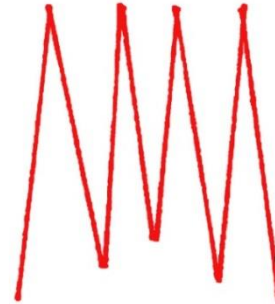
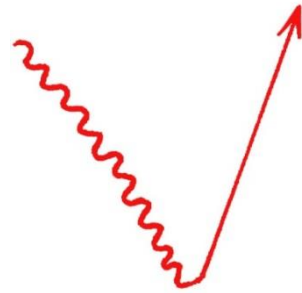
אילו מן הצפורים שלפניכם מכרות לכם בשמך? האם אתם מכירים צפורים נוספות?

<https://www.youtube.com/watch?v=c36nV6BLp5o>

צפורים

אילו רשומים מתארים את קולה של הצפור ה"גאותנית"?

האזינו למוסיקה ועקבו אחר הרשום

א

ב

ג

איזה כלי מביצע את קולה של הצפור ה"גאותנית"?

צפורים

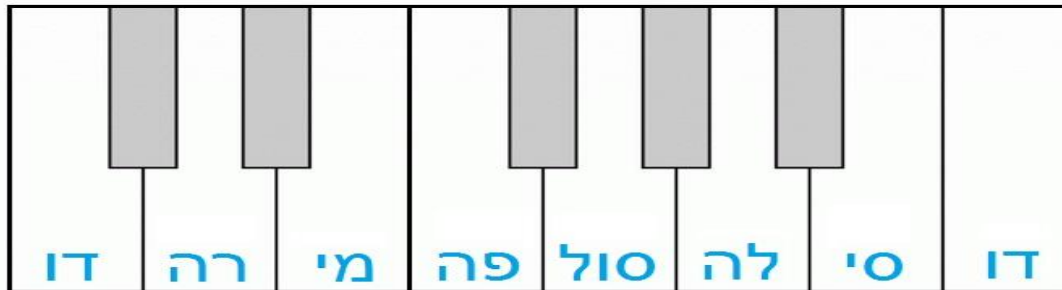
10. סיפור על פי המוזיקה

הסתדרו בקבוצות קטנות.

1. שוחחו על סיום אפשרי לסיפור – העזרו ברישום.
2. תכננו מה יעשה כל אחד על פי המוזיקה.
3. האזינו למוזיקה והציגו את הסיפור.

פְּסִנְתָּרִים

באתר זה תוכלו לנגן בפסנתר הוירטואלי:

<http://sites.tzafonet.org.il/music2/httpssitesgooglecomatzafonetorgilmusic2/piano>

אילו כלי נגינה מסתתרים בתמונות המאבנים?

איזה כלי בולט ביותר במנגינת ה"מאפנים"? מדוע נבחר כלי זה?

<https://www.youtube.com/watch?v=xY4i2OqUA4k>
23:15-22:08

מאבנים

11. רוֹנְדוֹ שְׁלֵנוּ

הַסְתַּדְרוּ בְּקְבוּצוֹת קְטָנוֹת.

1. הַמְצִיאוּ תְּבִנִית מְקַצֵּב מְשֻׁתָּפֶת בְּתוֹר הַקָּטָע הַחוּזָר.

2. חֲבְרוּ יְצִירָה בְּצוּרָה א-ב-א-ג-א (רוֹנְדוֹ):

- חֶלֶק א – תְּבִנִית הַמְקַצֵּב שֶׁהַמְצִיאתָם
- חֶלֶק ב – יָלַד אֶחָד מְאֲלֵתֵר סוּלוֹ
- חֶלֶק ג – יָלַד אַחֵר מְאֲלֵתֵר סוּלוֹ.

3. הַשְׁמִיעוּ אֶת הַרוֹנְדוֹ שְׁלַכֶם

לְפָנֵי הַכֶּתֶה.

האזינו למוסיקה ועקבו אחר הרשום.

מה מסמנים שושני המים?

The image shows musical notation on a blue background. A black arrow points to the first staff. The notation is organized into three rows, each starting with a Hebrew letter: 'א' (Aleph), 'ב' (Bet), and 'א'' (Aleph with a double quote). The notes are connected by blue lines that rise and fall across the staves. Small yellow lily pads are placed at various points along the musical lines. In the bottom right corner, there is a drawing of green reeds.

איזה כלי משמיע את מנגינת ה"ברבור"?

הַבְּרָבוּר

13. מְקוֹמוֹת מְנוּחָה בַּנְּגִינָה

הַסְתַּדְרוּ בְּקְבוּצוֹת, לְכֹל קְבוּצָה כְּלִי מַלּוּדֵי אֶחָד.

1. הַתְּכוֹנְנוּ לְאַלְתֵּר בְּסֶבֶב.

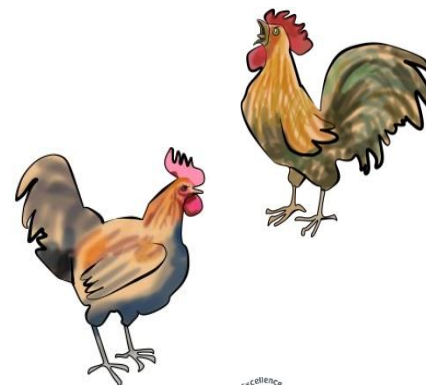
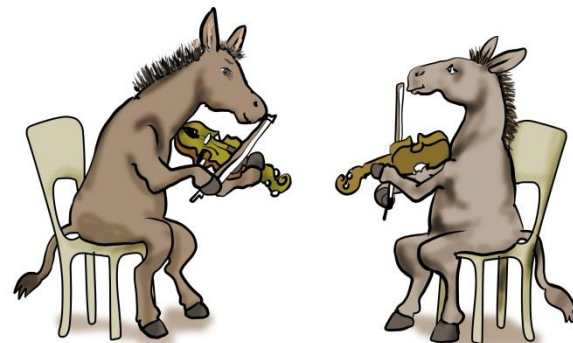
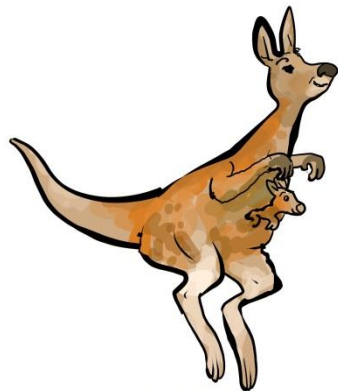
2. כָּל אֶחָד מְנַגֵּן מְנַגִּינָה קְצָרָה עִם מְנוּחָה

בְּסִיּוּמָה.

3. הַשְּׁמִיעוּ אֶת הַמְּנַגִּינּוֹת לְפָנֵי הַכֶּתֶה.

הצביעו על בעלי החיים כשתשמעו אותם בקטע הסיום.

האזינו למוסיקה ועקבו אחר הסדר בקטע הסיום - ה"פינלה".

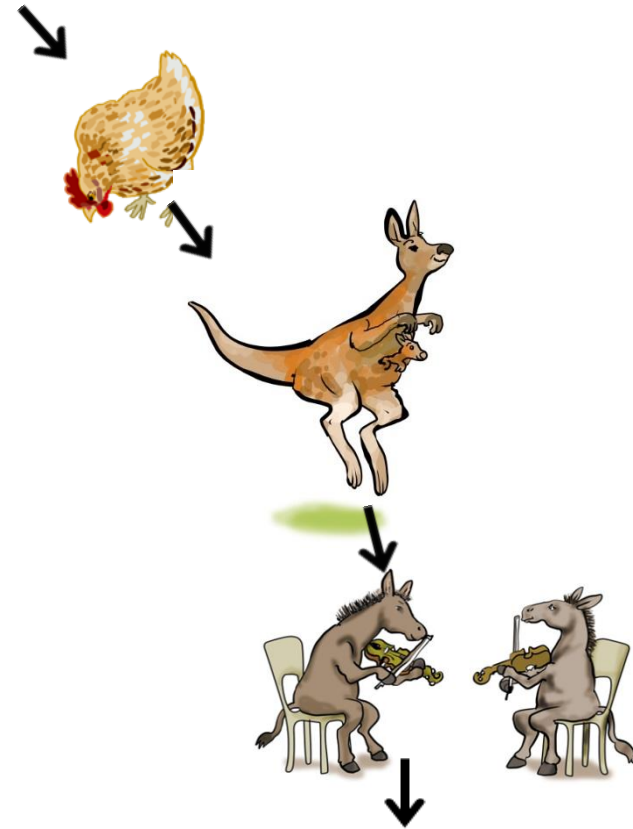
מנגינה של רקוד עליז

מנגינה של רקוד עליז

פתיחה

סיום

הרחבה: הסרט "קרנבל החיות"

<https://www.youtube.com/watch?v=xY4i2OqUA4k>

3:16–1:59

אריה

4:27–3:45

תרנגולות

5:43–5:10

חמור בר

7:51–6:05

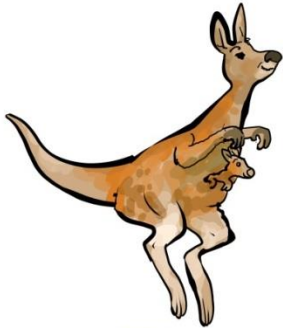
צב

10:03–8:37

פיל

11:17–10:30

קנגורו

<https://www.youtube.com/watch?v=Q8frnMDxtvl>

הצגת תאטרון בובות

14. הרחבה: משימת אלתור בקול ובתנועה

הסתדרו בקבוצות קטנות.

1. שוחחו על בעלי חיים נוספים שאתם מכירים,

ובחרו אחד מהם.

2. תארו את בעל החיים שבחרתם

בקול ובתנועה.

3. הציגו את האלתור שלכם לפני הכיתה.

